

1. Hvilke rutiner kommunen har for å sikre at slike saker som den vi nå skal behandle om Husøy blir godt nok belyst under planarbeidet, herunder at det blir hentet inn medisinskfaglige vurderinger og tilrådinger når det er nødvendig?

Tidligere kommuneoverlege har vært tett involvert i problematikken på Husøy, og gitt sine medisinskfaglige vurderinger inn i saken og i de spørsmålene som har kommet opp i forbindelse med vurderinger av aktuelle tiltak.

I forbindelse med planer har kommunen de siste årene etablert gode rutiner for å innhente faglige innspill fra alle etater i kommunen, her under medisinskfaglig vurderinger. Alle arealplaner, både private og kommunale, går igjennom internhøringer slik at alle fagområder får muligheten til å gi innspill. Dette sikrer at konsekvenser og virkninger av planen blir godt belyst, og det blir satt inn avbøtende tiltak gjennom rekkefølgekrav eller bestemmelser. Karmøy kommune har generelt en høy fagkompetanse på de fleste aktuelle fagområder.

Eldre arealplaner har ikke vært underlagt samme krav til konsekvensutredninger, og består i hovedsak av kart og planbestemmelser. For Husøy er det til dels slike eldre arealplaner som er gjeldende.

2. Hvordan vurderer rådmannen ansvarsfordelingen mellom kommunen, Statsforvalteren og de involverte bedriftene dersom det skal gjennomføres en helsekonsekvensutredning?

Kommunen har arbeidet med situasjonen på Husøy i flere år, og har vært i flere møter med andre aktuelle myndighet for å avklare ansvarsforhold. Ansvarsfordelingen mellom offentlige myndigheter er avklart, og det gis noen informasjon om dette på kommunens nettsider. En oppsummering av ansvarsforholdene er gjengitt under.

Statsforvalteren er forurensningsmyndighet for de virksomhetene som trenger en tillatelse for å ha utslipp til luft og vann. På Husøy gjelder dette fire fiskerirelaterte virksomheter, hvor særlig tre har skapt utfordringer med lukt og støy. Statsforvalteren har ikke et økonomisk ansvar for en eventuell helsekonsekvensutredning, da deres myndighet er å etterse at hver enkelt virksomhet følger vilkår i tillatelsen sin. De ser på enkel virksomhetene som uavhengig, og ikke på hvordan totalen blir. Virksomhetene er godt innenfor de vilkårene som er satt, og har dermed lovlige utslipp etter forurensningsloven. Grenseverdiene er blant annet satt med tanke på helseeffekten, i tillegg til påvirkning av miljø.

Formålet med helsekonsekvensutredningen er å se hvordan det totale utslippsbildet påvirker helsen til nærliggende innbyggere. Det er *totalen*, og ikke utslippet fra de tre enkelte virksomhetene, som er utfordringen. Lukt kan i stor grad knyttes til de fiskerirelaterte virksomhetene, men vi vet også at forurensning av fiskefett på sjøen kan medføre lukt. For støy er det enkelte virksomheter som bidrar mer enn andre, men det er også mange diffuse kilder. Støv kan også ha flere kilder, selv om noen gjerne har oftere utfordringer med dette enn andre.

Det er kommunen som planmyndighet som har tilrettelagt for utviklingen og utbyggingen på Husøy, og rådmannen mener derfor det er rimelig at kommunen tar kostnadene ved å gjennomføre en helsekonsekvensutredning hvor det er den totale utbyggingen og den totale aktiviteten på Husøy, sammen med geografiske forhold og nærheten til boligområder, som er utgangspunktet for kartleggingen.

3. Dersom kommunen tar på seg dette, hvilket ansvar sitter vi da med tanke på videre oppfølging og potensielle utgifter?

Rådmannen har foreslått at kommunen nå tar på seg de økonomiske kostnadene til helsekonsekvensutredningen. Dette fordi det er kommunen som planmyndighet som har tilrettelagt for utviklingen og utbyggingen på Husøy. Her vektlegger rådmannen at det er den *totale* utbyggingen og aktiviteten på Husøy, sammen med geografiske forhold og nærheten til boligområder, som utgjør behovet for denne utredningen – og ikke nødvendigvis den enkelte virksomheten.

Hva som blir videre oppfølging avhenger av hva resultatet av undersøkelsen viser, og ansvarsforholdene for eventuelle videre oppfølging, kartlegginger og tiltak vil måtte vurderes da. Det vil være naturlig at det fremmes en ny politisk sak dersom aktuell oppfølging vil ha økonomiske kostnader for kommunen.

En helsekonsekvensutredning vil også være nyttig og kunne gå inn i annet kommunalt planarbeid for å kunne gi rammer for utviklingen på Husøy. En aktuell oppfølging fra kommunen kan være å utarbeide en områdeplan for Husøy. Om dette blir en konsekvens vil kommunen allerede ha utført nyttig kunnskapsinnhenting i helsekonsekvensutredningen, og dermed redusere kostnader for områdeplan. Et annet alternativ er at helsekonsekvensutredningen blir benyttet som kunnskapsgrunnlag til kommuneplanens arealdel.

Ansvarsforhold på Husøy:

Karmøy kommune

Karmøy kommune har ansvar etter forurensningsloven, folkehelseloven, smittevernloven og plan- og bygningsloven.

I forurensningsloven har kommunen en akutt beredskapsplikt. Denne følges opp av brann og redning, og av sektor for samferdsel og utemiljø. Karmøy kommune har også forurensningsmyndighet ovenfor virksomheter som ikke har forurensningstillatelse fra FM og miljødir. Kommunen har etter forurensningsloven virkemidler ift. forsøpling, avløp og akutt forurensning. Kommunen kan kreve erstatning av utgifter i forbindelse med aksjonering mot akutt forurensning.

Folkehelseloven gir kommunen plikt til å følge opp miljøfaktorer som kan medføre en helseulempe. Her har kommunen mulighet til å kreve stans av virksomheter med helseskadelig drift og pålegge en helsekonsekvensutredning. Kommunen har mulighet til å følge opp skadedyr etter smittevernloven. Her har kommunen stor mulighet til å pålegge bekjempelse.

Plan- og bygningsloven gir føringer for hvordan kommunens arealer skal benyttes, og er i stor grad politisk styrt. Kommunen har mulighet til å utarbeide en områdeplan for Husøy. Dette vil kunne gi reguleringer for samlet lukt og støy, samt gi føringer for lys. Hvis kommunen setter strengere krav enn fylkesmannen vil kommunen sitt krav gjelde. Før kommunen stiller krav til lukt i områderegulering, må det tas en vurdering om hvordan dette skal følges opp og hvem som skal følge det opp.

Haugaland brann og redning IKS

Brann og redning skal følge opp brannvernloven. Dette vil si aksjonere mot akutte hendelser av farlige stoffer. Akutthendelse er noe som skjer der og då, hvor brannvesenet skal begrense spredning og skade. Når hendelsen ikke lenger er akutt skal kommunal beredskap ta over. Nivåer for akutt beredskap:

- Nivå 1 – Skadevolder aksjonerer
- Nivå 2 – Kommunen aksjonerer (ofte representert med brannvesenet). Hendelsen er for stor til at skadevolder klarer å håndtere den.
- Nivå 3 - IUA aksjonerer – hendelsen involverer flere kommuner, eller er større enn det kommunen klarer alene. IUA (Interkommunalt utvalg mot akuttforurensning) har ofte mer utstyr for å håndtere større hendelser. For vår region er Karmsund havn sekretariat.
- Nivå 4 –Staten, ved kystverket, aksjonerer. Store aksjoner.

Det er alltid skadevolder som har økonomisk ansvar. Kommunen kan få refundert sine utgifter fra skadevolder. Brannvesenet må få refundert sine utgifter gjennom kommunen.

Karmsund havn

Karmsund havn har myndighet etter havne og farvannsloven, med formål om å sikre sikkerhet og fremkommelighet i farleden. Etter havne- og farvannsloven, kan havnen utarbeide en ordensforskrift. Havnen har utarbeidet en slik forskrift.

Kystverket har vurdert muligheten for å ta inn bestemmelser i ordensforskriften som kunne regulere evt. utslipp fra båter ved kai. Kystverket har ansett det som uhensiktsmessig og

dette vil føre til en dobbeltregulering, da forurensning i sjø allerede er regulert i annet regelverk. Kystverket tok for øvrig også opp saken med Miljødirektoratet. Karmsund Havn IKS har derfor ingen myndighet for å stoppe evt. forurensning i sjø, eller kan gi påbud eller bøter.

Statsforvalteren i Rogaland

Statsforvalteren har myndighet over forurensningsloven, og da særlig med tanke på § 11 som omhandler tillatelser til å forurense. En tillatelse inkluderer blant annet generelle krav, spesielle krav og grenseverdier for utslipp til sjø og luft. Bedriftene skal rapportere inn til Statsforvalteren 1 mars hvert år, og de fører tilsyn ca hvert 3 år. Ved brudd på tillatelsen har Statsforvalteren mulighet til å gi tvangsmulkt. Dette følge vanlig av forvaltningslov, med varsel om retting og mulkt ved mangel på retting innen angitt frist eller ved gjentakende hendelse. Det er ikke mulighet for å gi "bot" for noe som har skjedd. Da er politianmeldelse eneste mulighet.

Lukt: alle bedriftene har fått luktgrense på 10UE/M3, som kan overskrides 7 timer i måneden. Dette i henhold til luktleielsen. Prøvene som blir tatt viser i hovedsak at bedriften har et system som kan gi et lavt utslipp av lukt. Lukt har blitt regulert i Norge i 10-15 år. Det er vanskelig å ta "uanmeldte" luktprøver fordi det krever at man har et luktpanel klar for å vurdere prøven.

Sjøfartsdirektoratet

Sjøfartsdirektoratet forvalter skipssikkerhetsloven. De har i år et miljøfokus når de er på inspeksjon. Generelt så aksepteres ikke utslipp til sjø. Forurensningsansvaret er delt med kystverket, hvor kystverket har den akutte beredskapen. Forbudet med utslipp til sjø er gitt i §§31 og 33 i skipssikkerhetsloven, Forskrift om miljømessig sikkerhet for skip og flyttbare innretninger, og MARPOL Vedlegg I –VI (som omhandler alle typer utslipp) Marpol vedlegg V - Hindring av avfallsforurensning fra Skip Regel 1.9 Avfall omfatter ikke fersk fisk og deler av dette som produseres som følge av fangstvirksomhet under reisen eller som følge av akvakulturvirksomhet som medfører frakt av fisk, herunder krepsdyr som skal utplasseres i akvakulturanlegget, og frakt av høstet fisk, herunder krepsdyr, fra slike anlegg til land for bearbeiding. Sjøfartsdirektoratet har mulighet for å gi overtredelsesgebyr for brudd på skipssikkerhetsloven, som kan ha en veldig preventiv virkning. Det er nok at den objektive gjerningsbeskrivelsen er oppfylt, og det er ikke krav om subjektiv skyld. Momentene som har betydning for om gebyr skal ilegges, og for utmålingen av gebyret, vil være alvorsgraden, graden av utvist skyld, hvorvidt overtredelsen kunne vært forebygget, gjentakelse, allmennpreventive hensyn, og rederiets økonomiske evne.

Politiet

Følger opp de anmeldte sakene som alle gjelder utslipp til sjø. Noen blir sendt til påtale mens andre blir henlagt. Det er strenge krav tilbevisføring. Straffesporet er ikke det mest effektive, slik at det tar tid å få avklare skyld og hva som har skjedd.